

DE HAAGSE TIJDEN

Koningseditie

Drie vorstinnen en Den Haag

Pag. 3

Mijn koninklijke momenten

Pag. 5

KÖHLER Autoverhuur

Voor het huren van:

- Personenbussen
- Personenauto's
- Bestelauto's

070-380 90 94 www.kohler.nl

De Haagse krant van alle tijden

De koning te rijk

De kranten en praatprogramma's op televisie staan de dag voor Koningsdag in het teken van één vraag: wat voor weer zal het zijn? Niet onbelangrijk, want een succesvolle Koningsdag valt en staat met droog weer. Van kermisklant tot haringkraam, van vrijmarktaandeelnemer tot koninklijke familie, iedereen wil weten hoe die zich op die dag moet voorbereiden.

Het weer

De besturen van de Oranjeverenigingen en wijkcomités houden de weerberichten in de week voor Koningsdag nauwlettend in de gaten. Zij hebben maandenlang gewerkt aan de voorbereiding van het programma. Natuurlijk ligt er een draaiboek van vorig jaar, maar ieder jaar is toch weer anders en men wil ook graag iets nieuws toevoegen. Wat blijft, is het regelen van de vergunningen, de schoonmaak, de beveiliging, de artiesten, de kramen, de versieringen en niet te vergeten de werving van vrijwilligers. Die zijn cruciaal voor het slagen van de dag. Bij het klaarzetten van alles, bij het begeleiden van het zaklopen en touwtrekken, bij de kinderspelen etc. Maar wat als

zij zich ziekmelden of niet op komen dagen? Dan wordt het improviseren. Gelukkig komt het altijd weer op zijn pootjes terecht. Bij slecht weer is er wel een plan B nodig. Dat varieert van alles afzeggen tot het spannen van zeilen en selectief annuleren van activiteiten. Maar het liefst wordt er gegokt op droog weer. Prinses Beatrix heeft er indertijd niet voor niets voor gekozen haar verjaardag niet op 31 januari, maar op Koninginnedag van 30 april te vieren.

De kermis

Geen Koningsdag zonder kermis. De kermislui kijken dan ook met belangstelling uit naar de weersvoorspellingen. Niet zozeer de mannen van de botsautootjes of het lunapark. Voor hen maakt

het qua organisatie en faciliteiten niet veel uit of het regent of niet, maar wel in de omzet. Anders ligt het bij de worstenkoning of de frituur, de hamburgerkraam of de visboer. Zij moeten met hun inkoop wel degelijk rekening houden met het weer. Zij willen geen 'nee' verkopen bij prachtig weer en vooral niet met onverkochte voorraden blijven zitten bij regen. Voor allen geldt dat een goede Koningsdag een goede start van het seizoen is. Na een slechte Koningsdag moeten namelijk veel goede dagen worden gedraaid om het verlies te compenseren.

Vrijmarkt

De vrijmarkt is een ruim begrip. In de stad zijn op diverse plekken vrijmarkten te vinden die variëren van een braderie voor de plaatselijke middenstand met een artiestenpodium, tot een vrijmarkt uitsluitend voor kinderen met alle varianten daartussen. Voor iedereen geldt echter dat droog en het liefst zonnig weer essentieel is voor het welslagen. De winkeliers kunnen uitpakken met speciale aanbiedingen van hun koopwaren, de klassieke standwerkers schreeuwen om aandacht voor hun sokken, chocoladerepen of B-kwaliteit merkartikelen en de artiesten op het podium doen hun best om de sfeer erin te houden.

Hoe anders is de sfeer op de vrijmarkten voor kinderen? Al vroeg in de ochtend zoeken de kleine ondernemers in de dop hun plekje op dat ze soms de

Het Koninklijk gezin, juni 2023. Foto: Mischa Schoemaker, RVD

avond ervoor al hebben 'gereserveerd'. Dan volgt het inrichten van de plek met een oud gordijn of laken waarop de spullen komen te liggen die van huis zijn meegebracht. Daar is al een heel proces aan vooraf gegaan: van welke knuffels kan afscheid worden genomen en welke spelletjes worden toch niet meer gespeeld? Ouders denken graag mee om hun kinderen te stimuleren zoveel mogelijk weg te doen. Het ruimt op en biedt ruimte voor nieuwe spullen. Bovendien levert het een extra zakcentje voor de kinderen op dat dan hopelijk in de spaarpot verdwijnt. Helaas wordt de winst vaak nog dezelfde dag omgezet in andere knuffels en spelletjes, zodat de vrijmarkt eigenlijk één grote ruilbeurs is geworden. De vrijmarkt mag dan soms op een ruilbeurs lijken, wat

uit oogpunt van duurzaamheid prima is, maar de rommel na afloop is gigantisch. Dat komt ook doordat ouders vaak tegen hun kinderen zeggen dat alles wat het huis uit gaat er niet meer terug mag keren. Dit leidt tegen het einde van de dag tot een ware prijzenslag met tegen vijf uur vele bordjes met 'gratis mee te nemen'. En als een kind dan een mooie beer met weliswaar één oor gratis mee mag nemen dan is het de koning te rijk. Koningsdag kan dan niet meer stuk.

Wat dragen zij?

Op koud weer kun je je kleden en op nat weer ook wel. De kermismensen zijn wel wat gewend. Zij werken vaak in de open lucht, evenals de marktkooplui.

Vervolg op pagina 2

Koningskermis op het Lange Voorhout. Foto: Harry van Reeken, Haags Gemeentearchief

Kom jij weleens in je wijkcentrum?

We doen meer dan je denkt!

wijkz voor elkaar

wijkz.nl

SINGER SIMPLE 3229
GEBRUIKSVRIENDELIJKE NAAIMACHINE VOOR BEGINNERS

€ 209,00
€ 249,00

WESTEINDE 83-95, DEN HAAG
TEL. 070-3463000

NOTTET

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING

J. Henning

www.henning-uitvaart.nl

070 345 48 10
Dag en nacht bereikbaar

Let op! Wij zijn verhuisd:
Laan van Eik en Duinen 38, Den Haag
(Ingang De Oude Hage)

BRIEVENBUS

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Jeugdhuis van de Fatima

Is er iemand onder de lezer die goede herinneringen heeft aan dit kleinood (10 x 13 cm)? Nadat de OLV van de Fatima kerk en de scholen in gebruik waren genomen in 1956 ontstond er na een paar jaar de wens een jeugdhuis op te richten. Voor zover ik weet, werd in de Wognumstraat een jeugdhuis gebouwd nadat er fondsenwerving had plaatsgevonden door een actiesamengesteld uit leden/kerkbezoekers van de Fatimakerk. En er kwam een lied: '12 x 1 is het jeugdhuis van de Fatima' op de wijs van Hup Holland Hup. Die fondsenwerving besloeg een heel jaar want 12 x 1 was 12 maanden lang 1 gulden per maand bijdragen en dan kreeg je dit asbakje. Er waren wel meer fondsenwervingsactiviteiten maar daarvan ken ik geen details (meer). Nu ben ik wel nieuwsgierig naar de details. Hoe is dat indertijd

van start gegaan; had de pastoor (Metz?) met kapelaans daar een rol in? Hoe goed was dat actiecomité en had het hulp van financieel onderlegde mensen? Kwam er ook nog geld elders vandaan (subsidie)? Wie bemoeide zich met ontwerp en inrichting van het gebouw? Hoe lang was de bouwtijd en door wie? Ik vind zulke informatie nergens op internet, maar misschien zit het nog wel in de hoofden van een aantal lezers van deze krant. Ik ben benieuwd!

Marja Nederpelt
nederpeltmarja@gmail.com

Reactie het Willibrordushuis

Wat een leuk stukje van Jan Kafa over het klooster in de Oude Molstraat (De Haagse Tijden, 19 maart). Ik kan het helemaal onderschrijven. Ik was er vaste bezoeker (misdienaar, acolyth), van 1962 tot 1988. Wij zijn er getrouwd in 1975 en onze kinderen zijn er gedoopt. Kort nadat de kapel is gebouwd kwam een jonge novice, misschien net geprofeste zuster, in dat klooster 'wonen'.

Zij speelde het orgel en bij hoge

Zuster Theophora

uitzondering heeft zij bijna haar hele kloosterleven in de Oude Molstraat doorgebracht. Andere zusters werden om de zoveel jaar overgeplaatst, elders benoemd, maar zij niet. Spelend op het orgel, iedere morgen, iedere zondag, bij feestelijke gebeurtenissen en ook droevige tijden was zij onmisbaar in de Oude Molstraat. Maar daar niet alleen, want zuster Theophora (foto) gaf al die tijd ook les op de school aan de Hoefkade en gaf onder andere leiding aan het kinderkoor in de Josephkerk (Van Limburg Stirumstraat). In die parochie heeft ze heel veel mooi werk gedaan. Toen de kapel eenmaal af was, hebben de zusters de oude schuilkerk in gebruik genomen als refter (eetzaal).

Gerard van Dijk
dijk5940@planet.nl

De Haagse STADSDICHTER

Victor R. Meijer • vr.meijer@hotmail.com

Beatrug-Trix

waarom kunnen we nou niet gewoon eventjes een koning huren? en dan een proeftijd geven zodat we hem eventueel weer weg kunnen sturen
want Willem moet nog leren om dit mooie land te regeren en dat moet tie doen, voor hart en ziel, en niet voor de poen

...Trix was zo onderhand,
de moeder van dit land
ze lokte bij iedereen een glimlach op het gezicht
Trix is zo een vrouw waar iedere man voor zwicht
en ook ik was aan mijn Beatrix gewend
en u weet het, alles went, behalve een vent
dus wat moet ik nu, als trouwe trix onderdaan
met ene W.A. van Buren aan?
goed, okay het is buiten kijk hij heb nou eenmaal wel een lekker wijf
en een stel leuke kinderen, die zullen hem in het regeren niet hinderen
maar volgens mij moet Willem het koningsleven nog leren leven
en roept Trix nog dagelijks "Willempie kom es, dan strik ik je vetertjes even"
en ga dan maar even voor de spiegel staan, ja daar
dan haal ik ook nog eventjes een kammetje door je haar
en dan zie ik in gedachten onze Willem daar zo staan
met zijn koninklijke handjes op zijn rug en hij laat ons Beatje begaan

zucht...
nee ik vertrouw het nog voor geen meter
ik wil een koning met een zwaard op een paard,
een echte ijzervreter
ik wil een koning als mijn Trix en verder wil ik helemaal nix
ik wil eigenlijk heel vlug... mijn Trixie terug

Vervolg voorpagina

De kindertjes moeten wel goed aangekleed worden, want stil zitten op een kleedje kan ook met droog weer in april een koude aangelegenheid zijn. Maar wat als je er ook nog mooi uit moet zien... Dan wordt het lastig. De koninklijke familie is dan ook al ruim van tevoren aan het denken over wat zij aan

De koning te rijk

zullen trekken. Voor de koning is dat altijd makkelijk. Een net kostuum, al dan niet met een regenjas. Voor de dames is dat een stuk lastiger. De koningin ligt altijd onder een vergrootglas en ook de prinsessen krijgen alle aandacht. Het eerste wat bij de rechtstreekse uitzending op televisie wordt vermeld, is wat de dames dragen. Vorig jaar was dat zeker iets om stil bij te staan.

Zij bezochten Rotterdam, dat niet direct bekend staat als modestad, maar eerder als stad met de opgestroopte mouwen. De koningin had toen heel

toepasselijk haar kleding aan de kleuren van de Rotterdamse groen-wit-groene vlag aangepast. Een groen hoedje, een witte jas met daaronder een groene jurk en witte schoenen. Groen-witte oorbellen completeerden het geheel. En dan maar hopen dat de duizenden mensen langs de kant van de weg dit ook hebben opgemerkt. Het was trouwens niet zomaar een jurkje. De koningin laat zich graag kleden door de Belgische couturier Edouard Vermeulen, die ook leden van andere vorstenhuizen tot zijn klantenkring mag rekenen. De prinsessen echter waren in gemakkelijke broekpakken gekleed die ook online te koop

Burgemeester Schols en koningin Beatrix bij Scheveningse vrouwen die het nettenboeten demonstreren op het Kerkplein, Koningsdag 1984. Fotoburo Thuring, Haags Gemeentearchief

waren. Leuk voor de jongeren die er een keertje koninklijk uit willen zien. Alleen zij hebben niet een moeder met een overvolle kledingkast waar je in mag snuffelen. Zo had prinses Ariane bij een relatief goedkoop broekpak heel mooie designschoenen van haar moeder geleend.

Tot slot

Wat zal Koningsdag dit jaar brengen? In ieder geval een

Koningsnach, een kermis op het Malieveld en diverse pleinen in de stad, de Nationale Geraniummarkt op het Lange Voorhout en vele lokale activiteiten. Dit weten we al maanden van tevoren. Maar wat de leden van de koninklijke familie dragen, zal tot op de dag zelf het geheim van Huis ten Bosch blijven.

Ton van der Pijl
tonvanderpijl212@gmail.com

- MAAIKE WEERWAG -
Persoonlijk & laagdrempelig
www.oktober-uitvaart.nl
oktober uitvaartzorg
06 55 17 26 83

DE HAAGSE TIJDEN

Uitgeverij De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 60.000 exemplaren gratis af te halen op circa 300 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/ abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom Marcello & Els
Milja de Zwart

Distributie

Hubbel Den Haag

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Drie vorstinnen en Den Haag

Het was wel even wennen in 2013 om weer een koning als staatshoofd te hebben. Na meer dan een eeuw met drie opeenvolgende vorstinnen was het nu een kroonprins die op 27 april 2013 werd ingehuldigd als koning Willem-Alexander. Koninginnedag is sindsdien Koningsdag geworden.

Wilhelmina was pas tien jaar toen haar vader koning Willem III in november 1890 overleed. Zij was troonopvolger omdat haar halfbroers, de zonen van Willem III en zijn eerste vrouw Sophie van Württemberg, alle drie al overleden waren. Tot aan de achttiende verjaardag van Wilhelmina trad haar moeder Emma van Waldeck-Pyrmont op als regentes.

Prinses Juliana en grootmoeder koningin-moeder Emma. Knipsel uit de Haagse Courant.

De knipsels zijn afkomstig uit een plakboek van een vriendin, uit begin jaren vijftig, als ook uit mijn eigen archief.

Op 31 augustus 1891 - de elfde verjaardag van Wilhelmina - werd in Nederland voor het eerst Koninginnedag gevierd. Aanvankelijk waren Wilhelmina en haar familie niet aanwezig bij festiviteiten. Destijds was 31 augustus de laatste dag van de zomervakantie, mede daardoor was Koninginnedag vooral een feestdag voor kinderen. Pas tijdens de regering van Juliana is Koninginnedag een officiële vrije dag geworden. Op 31 augustus 1902 groeide Koninginnedag echter uit tot een waar volksfeest, Wilhelmina was toen net hersteld van een ernstige ziekte (typhus).

De eerste Koninginnedag die ik me herinner was op 31 augustus 1948. Mijn opa nam mijn zusje en mij toen mee naar de Amalia van Solmsstraat waar een aantal kermisattracties stonden op de

lege plekken, ontstaan door het bombardement van maart 1943. Verspreid over Den Haag zullen er meer van die plekken zijn geweest. Het was een mooie zomerdag, ik herinner me dat mijn zusje en ik lichtblauwe rokjes van een dunne bloemetjesstof aan hadden. We hadden oranje strikken in het haar en

“Koninginnedag was een officiële vrije dag geworden, die ook elders in het land volop werd gevierd.”

droegen een oranje sjerp. Maar wat ik me vooral herinner was dat ik toen voor het eerst een ijslolly proefde. Nooit meer heeft een ijslolly zo hemels gesmaakt als op die Koninginnedag.

KONINGIN WILHELMINA

KONINGIN JULIANA

KROONPRINSES BEATRIX

Keizerstraat in 1980. Uit het boek 'Het jaar van Beatrix 1980-1981'

Later ben ik erachter gekomen dat het toen een hele week feest is geweest. Die 31ste augustus 1948 werd namelijk niet alleen de verjaardag van Wilhelmina gevierd, maar ook haar vijftigjarig regeringsjubileum. Later

in die week, op 4 september, zou Wilhelmina aftreden. De taak als koningin was Wilhelmina te zwaar geworden, maar in haar omgeving had men erop aangedrongen aan te blijven tot zij haar vijftigjarig regeringsjubileum had gevierd. Wel had Juliana, wegens de gezondheidsproblemen van haar moeder, al twee keer enkele maanden de taken van koningin Wilhelmina als regentes waargenomen (in 1947 en 1948). Op 4 september werd de troon definitief aan Juliana overgedragen met het tekenen van de akte in het Paleis op de Dam, waarna Wilhelmina op het balkon de nieuwe koningin aan de verzamelde menigte voorstelde. De inhuldiging van Juliana als de nieuwe koningin vond op 6 september plaats in de Nieuwe Kerk.

Na het aanvaarden van het koningschap verhuisde Juliana - tot teleurstelling van vele Hagenaars - niet naar Den Haag, maar bleef met haar gezin op

Paleis Soestdijk wonen. Paleis Huis ten Bosch werd alleen bij staatszaken door Juliana gebruikt. Meestal kon je gewoon langs het Paleis wandelen of zelfs de trappetjes oplopen naar het bordes. In die periode heb ik gebruikgemaakt van de mogelijkheid om het paleis te bezichtigen. Vooral de beroemde Oranjezaal, die Amalia van Solms ter ere van haar overleden echtgenoot Frederik Hendrik had laten beschilderen, is heel imposant. Vanaf 1949 zou Koninginnedag voortaan gevierd worden op 30 april, de verjaardag van Juliana, met een defilé in de tuin van Soestdijk. Aanvankelijk stonden alleen Bernhard en de vier prinsesjes naast Juliana, maar naarmate de familie groeide werd het steeds drukker op het bordes. Moesten we het aanvankelijk met een radioverslag doen, vanaf midden jaren vijftig werd het rechtstreeks op tv uitgezonden. Wim Sonnevelds conference als stalmeester die onzichtbaar achter een conifeer de taak had alle krentenmikken die de trappen opkwamen achter de rododendrons te mieteren, is eveneens onvergetelijk. Koninginnedag was een officiële vrije dag geworden, die ook elders in het land volop werd gevierd.

Ook in onze wijk in het Bezuidenhout werd van alles georganiseerd voor de kinderen. Ik herinner me bijvoorbeeld

etalage-speurtochten terrein; het sprookjesboekje dat ik in 1953 gewonnen had heb ik altijd zuinig bewaard.

In de jaren vijftig zat ik op de Van Heutszschool. Het schoolhoofd was mijnheer Verhoeven (de vader van de regisseur), die eveneens op 30 april jarig was. Op 29 april liet hij de ijscokar van Corneldi komen en trakteerde de hele school op ijslolly's!

Formeel was Den Haag dan wel geen Hofstad in die jaren, de derde dinsdag van september (Prinsjesdag) was natuurlijk wel een Haags gebeuren. Velen stonden langs de route van de Gouden Koets naar de Ridderzaal. Vaag herinner ik me dat ik koningin, prins en de nog jonge prinsesjes langs zag komen in een open calèche, een aantal jaren werd daar 's middags nog een extra tochtje gemaakt door Den Haag.

Bonnie Spaans
bonniespa@telfort.nl

Bezoek aan Scheveningen in 2005, voor het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Beatrix. Foto: Looi, Wikimedia commons

Royal Health Foam
matrasspecialist sinds 1998

Bel voor advies:

070 3387010

• katoenen en zijden dekbedden

• 63 verschillende hoofdkussens

• boxspring bedden

• 50+ bedden en hoog-laag bedden

Soetensstraat 18
Scheveningen

www.voorechtlekkerslapen.nl

novodent

Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

- Voor het maken van nieuwe kunstgebitten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort
recht t.o. halte tram 3 en 12)

www.novodent.nl

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

Seniorenverhuizing
Volledig verzorgd!

Woningontruiming
Huur- en koopwoning

Schilderen kluswerk
Stofferen en behangen

Spoedoplevering
Binnen 7 dagen leeg

de beste in VERHUIZEN EN ONTRUIMEN
Seniorenhulp Nederland

www.seniorenhulp.com

BTR REIZEN

Busexcursie vakanties met veel extra's

Hanzestadje Ommen aan de Overijsselse Vecht
5 dagen vertrek 5 aug. & 23 sept. / Hotel Paping / va. € 565,- p.p.

Ontdek de mooiste plekjes en genieten in het Drentseland
5 dagen vertrek 19 aug. / Hotel De Oringer Mark in Odoorn / va. € 595,- p.p.

Cultuur, natuur en historie in het Duitse Münsterland
5 dagen vertrek 15 juli & 23 sept. / Hotel Clemens August / va. € 615,- p.p.
6 dagen vertrek 2 sept. / Hotel Clemens August / va. € 745,- p.p.

Het lieflijke middengebergte van het Duitse Teutoburgerwald
6 dagen vertrek juni / All Inclusive Hotel Der Jägerhof / va. € 685,- p.p.

Typisch Engelse kerstfeer in Londen en Graafschap Kent
5 dagen vertrek 25 nov. / King Charles Hotel / va. € 550,- p.p.

Sfeervolle kerst in Kerststad Valkenburg
5 dagen vertrek 23 dec. / All Inclusive Hotel Op de Boud / va. € 675,- p.p.

Ultieme kerstfeer in het Duitse Ahrdal en Rijnregio
6 dagen vertrek 22 dec. / All Inclusive MayHotel / va. € 785,- p.p.

Ervaar alle voordelen van de Busvakanties met veel extra's van BTR Reizen

- ♦ Vertrektijden tussen 08:00 en 11:00 uur
- ♦ Opstapplaatsen in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht
- ♦ Reis per luxe touringcar met ervaren chauffeur tevens reisleader
- ♦ Excursieprogramma inclusief de entreegelden
- ♦ Gastvrije hotels in de mooiste streken in Nederland of verder over de grens
- ♦ Heerlijke een volledige verzorging
- ♦ Leuk onderhoudend hotelprogramma

Uw vakantie begint bij BTR Reizen

Autovakanties All Inclusive • Autovakanties Arrangementen • Riviercruises
Busvakanties • Fiets- en wandelvakanties • Kerst- en Nieuwjaarreizen

055 - 5059500 - WWW.BTRREIZEN.NL

de SUITE

beter slapen in eigen stijl

beter draaien en opstaan

deelbaar en verstelbaar

zelfs als twijfelaar

FPS-technologie

complete slaapkamers

Het beste slaapcomfort

Door rekening te houden met uw wensen en omstandigheden maken we het beste slaapcomfort van bed tot beddengoed. Zo kan één beddeel van alle functie zijn voorzien zonder dat het van het partnerbed is te onderscheiden. Naast de juiste zithoogte, verlangde functies en gebruiksgemak zijn de bedden naar wens deelbaar en verrijdbaar. Graag maken wij het ook u gemakkelijker.

Beter ontspannen met geluid

Weldadig en uiterst gewaardeerd zijn onze bedden met FPS-technologie. Subtiele geluidsgolven zorgen voor stimulering van de bloedsomloop. U komt in een diepere staat van ontspanning en slaapt beter. Deze akoestische techniek is een succesvolle toepassing voor mensen die stress of trauma ervaren, spierklachten of neuropathische pijn hebben dan wel veel spanning opbouwen, zoals bij de ziekte van Parkinson.

Showroom of advies thuis

Uw bezoek aan De Suite is beslist de moeite waard. Bedden en kasten staan fraai opgesteld en u kunt dan ook kijken in het atelier en bij de productie. Als een bezoek aan huis u beter past of u wilt een deel van uw bestaande bed behouden, dan bezoeken wij u op afspraak thuis. Bel voor een afspraak 0182-37 50 22.

de SUITE
beter slapen in eigen stijl
showroom en productie: Ambachtweg 10 2841 LZ Moordrecht
di. t/m za. 10.30 -16.30 uur 0182 37 50 22 www.desuite.nl

Mijn koninklijke momenten

Een keurige dame. Vriendelijk gezicht. Warme stem. "Goedemiddag." Ik mompelde iets soortgelijks terug. Liep een paar passen door en realiseerde mij plots, dat was koningin Beatrix. Ik keerde me om, doch ze was al verdwenen met een voor haar klaarstaande auto. Het is tot op heden het moment waarop ik het dichtst bij een lid van het Koninklijk Huis ben gekomen, daar op het Noordeinde, voor een anonieme uitgang van het paleis. Midden op de dag. Ik moet er nog vaak aan denken. Zo ongedwongen. Natuurlijk. Geen hectiek. Mijn ervaringen met de koninklijke familie zijn beperkt. Als klein kind kreeg ik mee dat mijn oma, als vrouw van een minister, periodiek met koningin Wilhelmina theedronk op het paleis.

Zelf werd ik geboren op de Carelreinerszkade, onder de rook van paleis Huis ten Bosch. Voor de deur lagen de restanten van de ijsbaan, beheerd door de Haagsche IJclub. Een baan waar volgens de overlevering ook leden van het koningshuis gebruik van maakten. Maar toen was ik nog niet geboren. Huis ten Bosch. Destijds stonden de hekken altijd open, want het was een doorgaande fietsroute. Op het plein voor het bordes stonden regelmatig de auto's met een AA-kentekenplaat. Of een Sikorsky helikopter waarmee prins Bernhard zich placht te bewegen.

Het was de tijd dat je koningin Juliana in haar Amerikaanse slee tegenkwam als ze vanuit de stad via de Boorlaan (langs het Malieveld) en de Leidsestraatweg 'achterom' naar Huis ten Bosch reed. Of juist in omgekeerde richting onderweg was. De Utrechtsebaan was er nog niet en de Boslaan en Laan van Nieuw Oost-Indië waren makkelijk te kruisen. Op diezelfde Leidsestraatweg ben ik overigens bij de ingang van het paleis nog eens als tiener hardhandig door speciaal vanuit Groningen aangevoerde politieagenten verwijderd toen we daar demonstreerden tegen het Amerikaanse optreden in Vietnam. Maar dat terzijde.

Een 'koninklijke ervaring' vormde zeker ook een bezoek aan de koninklijke stallen, Hogewal 17. Geregeld door mijn oom Buurt die secretaris-generaal (de hoogste ambtenaar) op Algemene Zaken, het kabinet van de premier, was. Glimmende zwarte paarden, tuig met goudbeleg, ontelbare koetsen, zadelkamers; het maakte diepe indruk. Net als de mannen in beige stofjassen die de paardenpoep wegwerkten. Onder de indruk was ik ook van de nage-

H.M. de Koningin, januari 2023. Foto: Max Koot Studio-Rob Ris, RVD

speelde aankomst van koning Willem I op het Scheveningse strand, waar ik met mijn vader heen ging. Dat was op 30 november 1963: 150 jaar na de gebeurtenis. Daar stonden we te bibberen op het strand en later in de Keizerstraat. Waarbij mijn vader nuchter constateerde dat het merendeel van de figuranten, inclusief de 'koning' wat te diep in het glaasje had gekeken. Ze hadden het zeker ook koud.

Nog een moment dat in mijn geheugen staat gegrift, is de begrafenis van koningin Wilhelmina in 1962. We hadden geen tv thuis dus ik bekeek die bij een buurjongen. De kist die op een affuit stond die werd getrokken door acht paarden in witte kleden... Ik heb de urenlange uitzending met de oma van mijn buurjongen uitgekeken. Als enige. De rest was al lang buiten aan het spelen.

Natuurlijk mogen we Prinsjesdag niet vergeten. Via de eerdergenoemde oom Buurt kon ik de koninklijke tocht als jongen eens volgen vanuit het raam van het Kabinet der Koningin aan de Korte Vijverberg. Het gezelschap kwam op nog geen tien meter afstand langs. Een ander jaar zaten

we op een houten tribune die op het Korte Voorhout voor dit nationale evenement was neergezet. Het was alsof de inzittenden van de koetsen, voorafgegaan door stalmeester Willem Frederik Karel Bischoff van Heemskerck op zijn witte schimmel, je persoonlijk toezwaaiden. Later mocht ik als parlementair journalist Prinsjesdag nog vele malen meemaken. Alleen met minime aandacht voor de rol van de koningin en haar familieleden daarbij. Er moest immers gewerkt worden, dus lag de nadruk op de activiteiten van ministers en Kamerleden. De tekst van de Troonrede kregen we toch wel en voor de kledij van de hoogheden waren anderen verantwoordelijk.

In paleizen anders dan Huis ten Bosch ben ik nooit geweest.

Huis ten Bosch. Foto: Van der Linden, Haags Gemeentearchief

De poort naar Huis ten Bosch

Van dat paleis herinner ik me alleen nog de enorme schilderingen aan de muren. Doeken van wel vijf bij drie meter. Met mijn neefjes heb ik nog wel ettelijke malen bij het hek van paleis Soestdijk gestaan (ze woonden in Soestdijk), maar verder herinner ik me daarvan geen bijzondere voorvallen.

Het Koningshuis keerde pas later terug in mijn leven. De genoemde ontmoeting met koningin Beatrix bijvoorbeeld. Mijn dochter had in haar professionele leven tweemaal het genoeg haar te ontmoeten. Eén keer als danseres bij het Nationaal Ballet en de tweede keer als 'begeleidster' van het bezoek dat de vorstin aan Dresden bracht toen mijn dochter daar een dansopleiding volgde. Tussendoor werd mijn vrouw door beveiligers van de majesteit nog eens uit het Lucent Danstheater verwijderd toen bij een voorstelling haar mobiel per ongeluk af ging. Het was mijn zoon die wilde weten hoe hij het beste schnitzels kon bakken. Maar ja, daar had koningin Beatrix geen boodschap aan. Die wilde ongestoord een balletvoorstelling bekijken.

Ongestoord wilde ook prins Bernhard zijn gang gaan. Dat bleek mij toen ik enkele jaren geleden op landgoed De Zwaluwenberg in Hilversum werd ontboden: zetel van de inspec-

teur-generaal der krijgsmacht. Ik kreeg daar een onderscheiding voor mijn grootvader die in twee wereldoorlogen diende. De eerste als dienstplichtige, de tweede als vrijwilliger. Achter het herenhuis, een fraai gazon met directe toegang tot het pand. En passant werd mij meegedeeld dat prins Bernhard daar, toen hij nog inspecteur-generaal was, altijd zijn helikopter neer zette: nog geen tien kilometer van zijn woonadres paleis Soestdijk. Even slikken.

Koning Willem-Alexander heb ik wel eens geschreven. Via het Kabinet de koning. Een antwoord van hemzelf ontving ik niet. Alleen een door een medewerker geformuleerd epistel vol lege ambtelijke woorden en zinnen. Jammer. Alhoewel, toen mijn grootvader de minister in de oorlog omkwam, weigerde koningin Wilhelmina in Londen een herdenkingsdienst voor hem bij te wonen want het ging om 'een katholiek'. En mijn grootmoeder ontving ook geen koninklijke wens toen ze honderd werd. Dus het past in een patroon, denk ik dan maar. Al is dat niet erg koninklijk.

Niet erg koninklijk was ook het feit dat ik uit Hare Majesteits vertegenwoordiging in Praag (toen nog Tsjechoslowakije) werd gezet nadat ik op een ontvangst met een Tsjechische kunstenaar had gesproken die mij vertelde dat koningin Beatrix een beeld van hem had gekocht. Of zou het geweest zijn omdat ik mensen van de ambassade vroeg wat ze wisten over het lot van twee Nederlandse vrouwen die in het toen nog communistische land waren 'verdwenen'? Ik zal het nooit weten...

Carel Goseling
carelgoseling@hotmail.com

De jeugdboekenkoning ^{mi}

Hoewel dit verhaal over jeugdboeken gaat, heeft het wel degelijk een koninklijk tintje, zoals uit de rest van de tekst zal blijken. Het staat immers in de koningseditie van deze krant. Laat ik beginnen met de vraag of er eigenlijk wel verschil bestaat tussen jeugdboeken en boeken voor volwassenen. Hoewel er geen scherpe grens valt te trekken tussen deze twee categorieën is die grens er wel. Deze grens schuift op met het klimmen der jaren. Er zijn dan ook regels te noemen die wél voor de jeugdliteratuur gelden en niet voor de literatuur voor volwassenen.

Twee koningen

Ik kan mezelf met enige bescheidenheid een ervaringsdeskundige noemen omdat ik zowel boeken voor volwassenen geschreven heb als voor kinderen. Het taalgebruik is een van die regels. De taal die volwassenen gebruiken, is

anders dan die van kinderen. Het heeft lang geduurd voordat dit merkbaar was in de literatuur. Eigenlijk was Hieronymus van Alphen, die in 1779 het gedicht *De pruimenboom* schreef met de bekende

eerste zin: "Jantje zag eens pruimen hangen", de eerste schrijver die inzag dat gedichten voor kinderen anders verwoord moeten worden dan die voor volwassenen. Daarvóór moesten kinderen het met teksten voor volwassenen doen. Zeker voor jonge kinderen geldt: korte zinnen die indien mogelijk steeds op een nieuwe regel beginnen, aan de leeftijd aangepaste woordkeus en afwisselend van opbouw. Daarnaast is het lettertype van belang en mogen die letters niet te klein zijn. Wat kinderen ook graag in boeken zien, zijn herhalingen. Die herkennen ze dan als iets vertrouwds. Ook het uiterlijk van zo'n boek moet aantrekkelijk voor kinderen zijn. Zowel de titel als de illustratie op de voorkant, de vele illustraties tussen de tekst door en de typografie zijn van belang. Dat dit soort regels boeken voor volwassenen

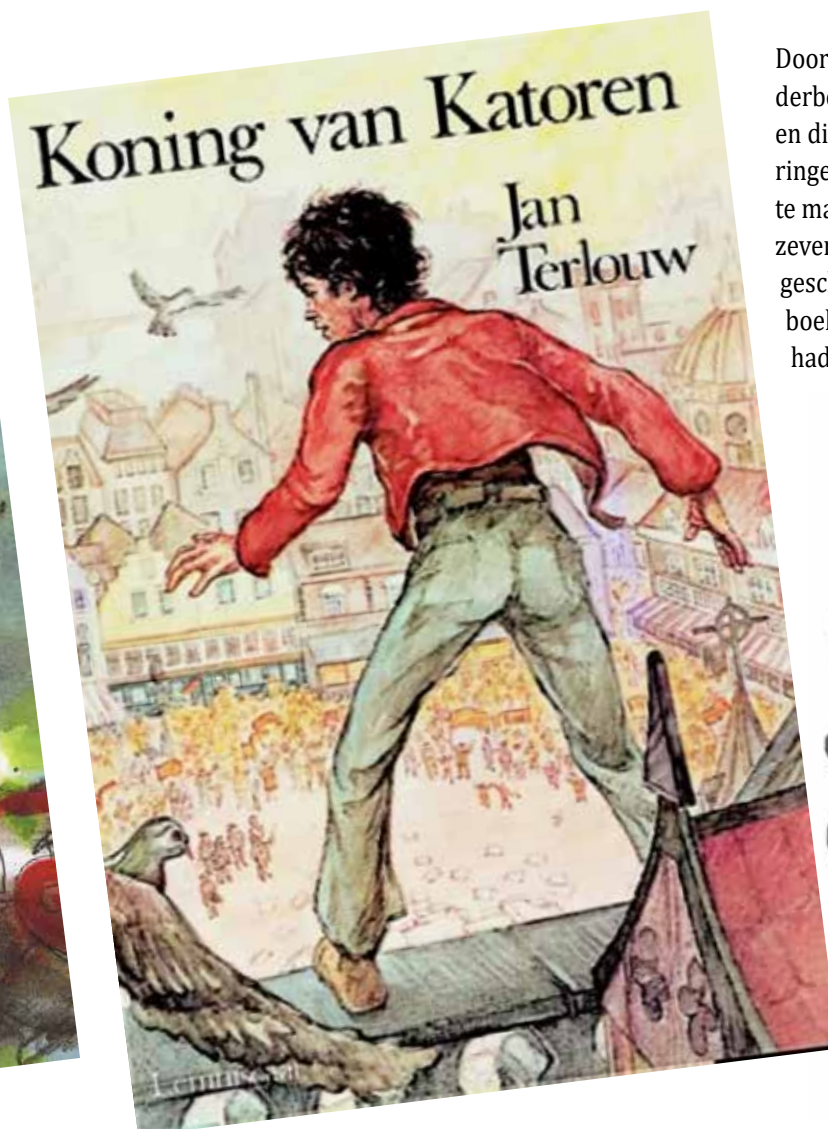
De voorkant van 'De bal die alle kleuren heeft'

"Tussen hun droom en daad staat er bij kinderen nog niets in de weg."

ook aantrekkelijker kunnen maken, zult u met me eens zijn. Je kunt je ook afvragen of alle onderwerpen geschikt zijn om in een boek voor kinderen te behandelen. Vaak zijn ze daar nog niet aan toe, jonge kinderen zeker niet. De bekende zin

uit het gedicht *Het huwelijk* van Willem Elsschot: "Want tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren", geldt gelukkig niet voor kinderen. Tussen hun droom en daad staat nog niets in de weg.

Door de jaren heen zijn de kinderboeken duidelijk veranderd en dit heeft met de veranderingen in onze maatschappij te maken. Laten we even met zevenmijlslarzen door de geschiedenis van de kinderboeken gaan. Aanvankelijk had je Haneboeken die min of

Een fiets met één wiel

Koning Jorg wordt wakker, geeuwt en kijkt nog slaperig naar de klok. "Zeven uur", tikt de klok. "Nog een heel half uur", denkt de koning en hij draait zich knorrend op zijn andere zij. Hij kijkt naar het tafeltje naast zijn hemelbed. Het hemelbed van zijn grootvader dat vol hangt met paarse kwasten en zilveren bellen. Op het piepkleine tafeltje ligt een bal. Niet zomaar een bal, oh nee, de mooiste bal die jij je maar denken kunt. Soms is hij oranje, soms geel en soms, wanneer de koning jarig is en dat gebeurt zo'n tweemaal per week, heeft hij alle kleuren van de regenboog. De koning kijkt maar snel naar iets anders, anders zou hij toch nog te vroeg uit zijn bed springen, zo graag wil hij met de bal spelen! Het paleis van koning Jorg is niet groot. Wel klein, heel klein. Trouwens, de koning is zelf ook een klein mannetje. De koning houdt vooral van twee dingen: zijn bal en het getal één. Hij heeft dan ook één bord, één lepel, één vork... en ga zo maar door. Hij heeft wel twee ogen, dat wel, enne... twee oren en twee benen. Soms is hij daar bedroefd om. Maar ja, op één been loop je zo moeilijk, denkt hij wel eens en dan is hij weer gelukkig. Hij is de vrolijkste koning van de wereld, dat zal je wel merken. Hij woont helemaal alleen in het paleis en het park met de bomen, de bloemen, het gras en het rimpelwater. De enige onderdanen die hij heeft zijn z'n twee benen. Ja, dat getal één hè. Heel vroeger heeft hij eens een wiel van zijn fiets afgehaald, maar dat gaat zo moeilijk, fietsen op één wiel... Na dagen oefenen heeft hij het wiel er maar weer aan geprutst. De koning knippert met zijn ogen en probeert weer in slaap te komen. De bal glimlacht en denkt: "Wat een lieve koning." Even later is het doodstil in het paleis. Alles slaapt.

meer voor kinderen geschreven zijn. Op de eerste pagina stond een haan, het symbool voor werklust. De kinderen leerden hierdoor de letters van het alfabet kennen en zo leerden ze lezen. Het oudste kinderboek dat de Koninklijke Bibliotheek in onze stad in de collectie heeft, is in 1551 uitgegeven. Vanaf 1880 werd de rotatiepers in ons land in gebruik genomen, met als gevolg dat het veel makkelijker werd om boeken te drukken en dat gold dus ook voor kinderboeken. Rond 1900 werden er veel boeken over stoute jongetjes geschreven, zoals *Dik Trom*, *Pietje*

Bell en Kruiemeltje. Wat is er niet leuker voor kinderen dan om over het randje te gaan. Iets te doen wat eigenlijk niet mag. Hoewel je hier tegenwoordig mee moet oppassen. Het is al snel grensoverschrijdend. Halverwege de vorige eeuw werden er heel veel prentenboeken en leesboeken voor kinderen uitgegeven. Om één naam te noemen: Annie M.G. Schmidt.

Kinderen lezen graag spannende boeken, bijvoorbeeld over prinsessen en prinses, koningen, ridders en draken. En dat geldt natuurlijk ook voor boeken waaruit ze graag voor-

Jorg en de gravin van Voorburg

kinderen van een jaar of twaalf. Natuurlijk kan het ook voor-gelezen worden aan jongere kinderen. Behalve de illustratie op de voorkant zijn alle andere illustraties in zwart-wit gedrukt, zodat het ook als kleurboek gebruikt kan worden. Ik neem een stuk van de tekst van dit boek over (zie hierboven) en gebruik ook enkele van die illustraties bij deze bijdrage voor de koningseditie van De Haagse Tijden.

"Kinderen lezen graag spannende boeken, bijvoorbeeld over prinsessen en prinses, koningen, ridders en draken."

gelezen willen worden. Ik kan zo tien titels van kinderboeken bedenken waar het woord koning in voorkomt. Laat ik er twee als voorbeeld noemen.

De brief voor de koning

Dit boek is in 1962 verschenen en het is geschreven door Tonke Dragt. Een zestienjarige jongen moet een belangrijke brief naar de koning van een naburig land brengen en op

weg daarheen beleeft hij allerlei spannende avonturen. De vraag waar dit allemaal om draait is: Wat is belangrijker in je leven, het bereiken van je doel of de weg er naartoe?

Koning van Katoren

Dit boek is in 1971 uitgegeven en het is geschreven door Jan Terlouw. Een jongen van zeventien jaar moet zeven opdrachten vervullen om uiteindelijk

koning van het land Katoren te kunnen worden. Het bijzondere van dit boek is dat al die opdrachten naar een maatschappelijk probleem verwijzen, zoals de milieuvuiling, de wapenwedloop en de strijd tussen de diverse godsdiensten.

Dan is er nog een derde boek waarin een koning centraal staat. Het heet *De bal die alle kleuren heeft* en is bedoeld voor

Soms kan Jorg het niet laten om die bal een zwieper te geven en dan gaat hij op zoek naar de bal en zo beleeft hij allerlei avonturen.

Tijdens een van die zoektochten ontmoet hij een andere koning, zoals uit een van de bijgevoegde illustraties blijkt. Het laatste hoofdstuk heet: *Twee is toch beter dan één*. Hij heeft namelijk de gravin van Voorburg ontmoet en die komt bij hem wonen.

U ziet het: met een koning kun je alle kanten op.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

VOORJAAR BIJ MAKRO

ALLES VOOR
BBQ

KWALITEIT VOOR EEN GROOTHANDELSPRIJS

makro

Metro Professional restaurant houtskool

Grove sortering
Voor hoge temperaturen
FSC gecertificeerd
Zak 10 kilo

~~12.99~~
9.99
12.09 incl.

WINST PAKKER
LAAGSTE PRIJSGARANTIE

makro

WINST PAKKER
LAAGSTE PRIJSGARANTIE

Dikbeveleesde varkensspareribs

Doos ca. 5 kilo
Per kilo

~~7.29~~
5.49
5.98 incl.

makro

Deze acties zijn geldig van 10 april t/m 7 mei 2024.

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Toyota Corolla Coupé

In de jaren zeventig, ik was toen een jaar of twintig, had ik in Den Haag een vriendin, Karen de Vries. Zij woonde in de 'Chinese Muur', zoals die toen werd genoemd, in de Landréstraat op de hoek aan het begin van Kijkduin. Haar vader, die zelf een mooie donkergroene Jaguar reed, kocht voor haar moeder een Toyota Corolla Coupé bij de importeursshowroom aan het De Savornin Lohmanplein. Ik weet het nog goed, want ik was erbij. De Opel Kadett, waar ik soms in mocht rijden, werd ingeruild. Spannend allemaal!

Zelf was ik aan het sparen voor een nieuwe Fiat 850 Sport Coupé, maar deze Corolla Coupé zag er ook prima uit. De mosterdgele kleur was op dat moment zeer modern. Toyota was trouwens in die tijd een merk dat voor autoliefhebbers niet kon, maar wel een goed product leverde voor een schappelijke prijs met veel luxe. Nu weten we wel beter. Het ontwerp zag er heel elegant

uit. Mooie chromaccenten. Een beetje blikerig als je het portier opendeed, dat wel. De zit achter het sportieve imitatiehouten stuur was plezierig op de skaileren stoeltjes. Dashboard zag er strak uit met mooie klokken en het korte versnellingspookje schakelde strak en sportief. Wat mij het meest bijstaat, is dat deze Corolla zo makkelijk berijdbaar was. Geen enkele gewenning

was nodig. Instappen, starten en zorgeloos wegrijden. Alles was makkelijk te bedienen. De koppeling, versnelling, knoppen, noem maar op. Jammer alleen dat als je de rugleuning naar voren klapte voor een 'makkelijke' instap naar achteren, deze niet automatisch terugkwam in de ingestelde leuningstand. Eerlijk gezegd was het allemaal een beetje plastic-achtig en blikerig, en dat merkte je vooral als je de achterklep neerklapte. Wat mij nog goed bijstaat, is dat als je de

contactsleutel terugdraaide, je een knopje moest indrukken voor een laatste draai om hem uit het contactslot te halen. Probleemloos, geruisloos, makkelijk te bedienen, kortom een merk met een hoog klanttevredenheidsgehalte. Het bewijs is inmiddels geleverd, maar dat wisten we toen nog niet. Opvallend voor die jaren en natuurlijk een slimme marketingtruc was dat deze Toyota's zo luxe en compleet uitgevoerd werden. Veel chroom, getint glas, geïntegreer-

de hoofdsteunen in de stoelen, achterrautverwarming en meer van dat soort zaken die toen nog niet zo gewoon waren als nu. Naar mijn idee was dit een van de leukste modellen die Toyota geproduceerd heeft naast de Celica, want daarna is het allemaal wat saaier en grijzer geworden. Slim detail vond ik ook dat dit model niet was uitgevoerd met de toen zo gebruikelijke zichtbare druk- en trekknopjes aan de binnenzijde op het portier voor de deurvergrendeling, maar minder zichtbare kunststof flapjes naast de deurehendels. Tja, grappig, wat is er toch veel veranderd in zo'n veertig jaar. Een onbekend en wat onbemind Japans automerk dat nu aan de top staat voor wat betreft kwaliteit en betrouwbaarheid. Mooi hè, dat jeugd sentiment!

John Vroom
johnvroom@planet.nl

De voormalige chef van mijn moeder

Voor de oorlog werkte mijn moeder in een kruidenierszaak op de Van Alkemadelaan, hoek Waalsdorperweg. De eigenaar, de heer Liesker, kwam uit een familie van kruideniers. Zijn vader adverteerde ermee dat men comestibles verkocht. Samen met zijn broers hadden ze meerdere zaken in Den Haag. In 1939 nam mijn moeder haar ontslag en startte een chocolaterie op de Loosduinseweg, hoek Kamperfoeliestraat. Dicht bij het huis van haar aanstaande schoonouders op de Kamperfoeliestraat en redelijk dicht bij het huis van haar ouders op de Loosduinseweg. Over de zaak heb ik in De Oud-Hagenaar van 8-3-2011 verteld.

Toen ze in oktober 1940 trouwde, heeft haar vorige chef een film van de trouwplechtigheden gemaakt. In vier minuten (film was kostbaar en wellicht was dit één rol) heeft hij het vertrek van het woonhuis van haar ouders, de bijeenkomst in het stadhuis op de Groenmarkt en de inzegening in de Valkenboskerk op de Loosduinsekade vastgelegd. Opvallend is dat men met de auto van het woonhuis naar de tegenovergelegen kerk ging. Een zus van haar trouwde enkele jaren later in de oorlog. Toen ging men te voet naar de kerk. De film is recent gescand en ik wil dan ook graag netjes aanduiden wie de film heeft gemaakt. Ik wist alleen de achternaam Liesker en ben nu op zoek naar voornamen en levensdata.

Ik trof via internet een site aan met een heel bijzonder verhaal uit de oorlog. In 1938 heeft in Duitsland de Kristallnacht plaatsgevonden. Winkels van Joden werden geplunderd, in brand gestoken en geconfisqueerd. Na de bezetting van Nederland in mei 1940 konden Joden hier iets soortgelijks verwachten. Liesker had contact met een Joodse collega, Max Bartfeld. Dit betrof een zaak genaamd Inproc

op de Denneweg 126, waar men koffie en thee verkocht. Samen maakten ze een contract op met de schijn dat de zaak aan Liesker werd verkocht. Liesker stelde een chef van hem aan om de winkel namens hem voort te zetten. In werkelijkheid stuurde hij de vorige eigenaar elke maand geld op basis van de winst die in die maand was gemaakt. De oude eigenaar was inmiddels vertrokken naar Nunspeet en heeft de oorlog overleefd. Men had op 4 september het bevel gekregen om vóór 9 september de stad te verlaten omdat ze Joden waren die eerder Duitsland ontvlucht waren.

Op de genoemde site vertelt zijn zoon, in 2019 overleden, over de moeilijkheden die men ook op de Veluwe ondervonden heeft om niet in de handen van de Duitsers te vallen. Op 25 november 1941 werden ze 'ausgebürgert';

Huwelijk Valkenboskerk met dominee Oranje 30-10-1940. Still uit de film van J.H. Liesker

Trouwerij Janna Akse en Leen van der Meulen op 26-8-1942, gefotografeerd op de brug in het verlengde van de Zuiderparklaan

ze verloren de Duitse nationaliteit en werden stateloos. Alle bezittingen vervielen aan het Duitse Rijk, "dat het zou besteden aan de oplossing van de jodenkwestie". Ze voelden zich opgelucht: ondanks hun afkomst en het sterke accent van zijn ouders, behoorden ze niet meer tot de vijand. Eerst doken ze onder, in wat in beschrijvingen terug is te vinden als het Verscholen Dorp in de bossen tussen Nunspeet en Vierhouten. Later deden ze zich voor als ontkomen uit Arnhem na de mislukte invasie daar.

Na de oorlog gaf Liesker de zaak gewoon terug met het zilver (genoemd zijn de sjabbatkandelaars en kiddoesjbekers van ouders en grootouders van de schrijver, Ze'ev Bar, van de site) dat hij had bewaard. De betref-

fende akte is opgenomen op de site waardoor ik de juiste voornamen van Liesker nu heb en ik op zoek kon gaan naar andere gegevens van hem. Hij heeft ook veel betekend voor het muzikale leven als solozanger in de Sint Paschaliskerk. Liesker overleed in 1981. Een opvallend bericht op de site is dat de schrijver ervan na de oorlog een 'Paspoort voor Vreemdelingen' kreeg, "niet geldig voor terugkeer naar Nederland zonder inreisvisum". Hij heeft jaren in Israël gewoond en daarna weer in Nederland. Kort na een herdenking in het 'Verscholen Dorp' overleden. Ik heb niet eerder over dit soort activiteiten gehoord. Wellicht levert deze bijdrage reacties op.

Aat Visser
aatvisser@gmail.com

De mooiste busreizen

Gewoon perfect geregeld.

All inclusive in de Eifel 6-daagse busreis	reiscode: ebsdk01	vanaf p.p. 669
Rügen, eiland aan de Oostzeekust 8-daagse busreis	reiscode: ebbec02	vanaf p.p. 849
Alpirsbach in het Zwarte Woud 8-daagse busreis	reiscode: ebalp01	vanaf p.p. 859
Lago Maggiore 10-daagse busreis	reiscode: ebfos01	vanaf p.p. 969
Crikvenica aan de Bloemenriviera 10-daagse busreis	reiscode: ebckv04	vanaf p.p. 969
De fantastische Fjorden 10-daagse busronde reis	reiscode: eeno305	vanaf p.p. 1579

Alle vanafprijzen zijn inclusief reserveringskosten, Calamiteitenfonds en SGR-bijdrage

www.dejongintra.nl/busreizen
Bel 0180 - 457 803
of ga naar uw ANVR-Reisbureau

GA JE OOK MEE EROPUIT?

Onze ErOpUit! Special komt uit op 30 april 2024 en brengt voor adverteerders vele extra's met zich mee. Wees er op tijd bij, want we geven bij afname van een advertentie vele voordelen!

- ✓ Vernoeming in de extra grote ErOpUit pagina met leuke uitjes in de regio
- ✓ Vertel wat over jouw organisatie in een stuk GRATIS redactie
- ✓ Verschijningsdatum aan het begin van de meivakantie, vlak voor Hemelvaart en Pinksteren

Neem contact op en bespreek met ons de voordelen.

www.dehaagsetijden.nl • 070 3607676 • info@dehaagsetijden.nl

Advertorial

Oproep:

Aan alle Hagenaars, Hagenezen, Loosduiners en Scheveningers,
Stop de parkeerbelasting.

Steun het referendum om de opgedwongen extra parkeerbelasting voor alle Hagenaars tegen te gaan.

U kunt ons verzoek steunen op de volgende twee manieren:

1. Ga naar de website van Hart voor Den Haag, teken het burgerinitiatief en geef uw mening over het parkeren in Den Haag. U kunt daar ook een uitgebreide toelichting lezen.
2. Of stuur een brief of email met de mededeling: 'Ik steun het verzoek voor een referendum over het parkeren in Den Haag' onder vermelding van uw naam, adres, geboortedatum en handtekening.

U kunt post versturen naar: Hart voor Den Haag, Spui 70, 2500 DJ Den Haag.
Hart voor Den Haag is de organisator van dit verzoek om te stoppen met deze vorm van parkeerbelasting. Wij zullen uw gegevens verder niet gebruiken voor andere doelen dan voor dit verzoek om een referendum te houden.

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

GRATIS TAXATIEDAGEN

Elke woensdag en donderdag van 10.00 tot 16.00 uur

Elke WOENSDAG: munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? Moeten we die oude bankbiljetten inleveren?

Elke DONDERDAG: goud, zilver, sieraden, kunst, antiek, militaria en Pokémonkaarten

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? Hebben die oude onderscheidingen en militaire spullen nog waarde? Zijn Pokémonkaarten interessant?

U bent niet de enige met vragen over stukken die bij u thuis liggen. Om hier een antwoord op te krijgen organiseert **Heritage Auctions Europe** deze open inloopdagen van 10.00 tot 16.00 uur. Bezoek ons op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie met een kopje koffie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: **030-6063944** en www.ha-europe.com. Bel ons ook even als u meerdere zaken (bv. munten en sieraden) op 1 dag wil combineren. Tot ziens in IJsselstein!

Meivakantie: Super Smartphone Dag

1 mei 11.00 - 16.00 uur Beeld & Geluid in Den Haag

Tijdens de Super Smartphone Dag beleef je de leukste activiteiten die in het teken staan van de smartphone. Ontdek ons museum en de My First Smartphone expositie met de speurtocht, win te gekke prijzen bij de bingo, leer hoe je de mooiste foto's kan maken in de 'Grote Fotografie met je Smartphone Show' met Jan Dirk van der Burg (ZAPP Snap Shot) en stap op de 360 spinner! Show jouw beste moves in de viral dansworkshop van Lucia Marthas en knutsel jouw eigen Telefoon van de Toekomst!

Wanneer & waar: 1 mei 11.00 - 16.00 uur Beeld & Geluid, Zeestraat 82, Den Haag

Meer informatie en kaartverkoop: beeldengeluid.nl/supersmartphonedag

€ 7,50 (€ 5,00 met kortingspas) | 8-12 jaar + voor de hele familie

Haagse Harry, düh tentoonstelling!!

Dertig jaar na het eerste stipalbum en tien jaar na het overlijden van zijn geestelijk vader Marnix Rueb (1955-2014) krijgt Haagse Harry zijn eerste museale tentoonstelling. In de tentoonstelling zijn ruim 50 originele Harry-tekeningen te bewonderen. Maar ook andere tekeningen van Marnix Rueb zijn te zien. Ze komen uit zijn privé-archief en werden zelden of nooit getoond aan het publiek. Voor de fans van het eerste uur een feest van herkenning, voor anderen misschien een eerste kennismaking met Haagse Harry in zijn campingsmoking met zijn Haagse mat.

Wanneer & waar: vanaf za 20 april, Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7

Meer info via haagshistorischmuseum.nl

Stoomdagen Zuiderpark

U staat op het station en ziet de stoomtrein vertrekken. De wagons zijn volgeladen met zwaaiende kinderen en volwassenen die zich weer kind durven voelen, de stoomlocomotief trekt puffend en fluitend de wagons het station uit, het park in. U rijdt een rondje in de trein mee. De bellen gaan rinkelen, de lichten knipperen en de bomen sluiten terwijl de trein over de overweg rijdt. Eenmaal terug op het station kijkt u over de schouders van de machinist mee naar het onderhoud van het vuur, het innemen van water, het smeren en... poetsen. Want wij zijn trots op ons materieel dus zien wij graag dat alles er blinkend bij staat. Bijna alles wat u ziet is gebouwd door onze leden in hun vrije tijd. Niet alleen de locomotieven en de wagons, maar ook de rails, de wissels, de prachtige armseinen, het station, de seinen langs de baan, de seinhuizen en het clubgebouw. Wij zijn sinds 1975 een begrip in Den Haag en een betaalbaar uitje voor jong en oud. Op 27 en 28 april 2024 houden we onze 49e Internationale Stoomdagen. Op deze dagen komen modelbouwers uit binnen- en buitenland naar het Haagse Zuiderpark om hun (stoom) modellen te tonen.

Wanneer & waar: 27 & 28 april, Mr. P. Droogleever Fortuynweg 50

Meer info via stoomgroepwest.nl

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is

Pandan crème brûlée

Een exclusief recept voor iedereen!

Twee weken geleden maakten we een reis door de wereldkaart van Jim Boctor, de chef van restaurant Sophie in Kasteel De Wittenburg. Afgelopen weekend maakten we de 'pandan crème brûlée' naar het recept van Jim. Een te gek dessert, van origine Frans maar nu met een oosters (pandan) tintje! In dit geval letterlijk, want de crème wordt groen. De ingrediënten zijn met een beetje moeite gewoon te vinden. Voor het pandan extract kan je bijvoorbeeld terecht in de toko. Let wel even op, want met de hoeveelheden in dit recept maak je zomaar 12 desserts. Wij namen van alles dus de helft...

Ingrediënten

- 1 liter slagroom
- 240 gram eidooier
- 200 gram kokos siroop van monin
- 1 eetlepel pandan extract
- naar behoefte rietsuiker

Werkwijze

- Breng de room met kokossiroop aan de kook in een pan;
- Laat dit afkoelen en voeg het pandan extract toe;

- Voeg dan de eidooiers toe;
- Gebruik ramekin vormpjes in een half diepe braadslede met een laag warm water zodat de crème brûlée au bain marie kan garen. Leg onderin het water wat keuken papier, zo voorkom je dat de crème brûlée door de slee gaat schuiven;
- Bak af gedurende 60 minuten in een op 150°C voorverwarmde oven;

- Koel de crème brûlées volledig terug in de koeling;
- Voorzie de crème na het afkoelen van een gebrande suikerlaag van rietsuiker. Dit kan met een brandertje of gewoon onder de grill.

Eet smakelijk!

Op een rijtje

Restaurant Sophie
Landgoed de Wittenburg 1,
Wassenaar
+31 70 5151 500
wittenburg.nl/restaurant
woensdag t/m zondag
17.00 - 23.00 uur

vanaf mei ook lunch op zaterdag
en zondag vanaf 12.00 uur
Cocktails vanaf € 9,50
Voor vanaf € 12
Hoofd vanaf € 23
Dessert vanaf € 9,50
Sophie's Tasting € 65 of € 60
voor vega

Een eeuw geleden

Van 1879 tot 1924 was de periode dat er een stoomtram reed tussen het station Den Haag/ Staatsspoor en het tramstation Scheveningen. Deze tramverbinding met stoomtractie was een landelijke primeur door een nieuwe wet uit 1878 die toestond dat tramlijnen in de berm van de weg konden worden aangelegd als aanvulling op het landelijke spoornet. In vrij korte tijd ontstond in ons land al gauw een net van stoomtramverbindingen, die met name kleine plaatsen uit hun isolement haalden. De dubbelsporige tramlijn liep vanaf de Rijnstraat via Koningskade en Raamweg langs het Kanaal en de Badhuisweg naar Scheveningen.

De directie van de NZH, de Noord-Zuid-Hollandsche Tramweg Maatschappij, had na de elektrificatie van de kustlijnen van Leiden naar Katwijk en Noordwijk in de jaren 1911/1912 grootse plannen om ook de stoomtramlijn van Leiden via Voorschoten en Voorburg naar de Schenkweg in Den Haag over te nemen, te elektrificeren en te koppelen aan de stoomtramlijn naar Scheveningen. De Eerste Wereldoorlog die in 1914 ontbrandde, gooide

echter roet in het eten en zou de ambitieuze plannen sterk vertragen. Bovendien werd de NZH-directie geconfronteerd met langdurige onteigeningskwesies van gronden tussen Leiden en Voorburg en het laten uitvoeren van diverse kunstwerken. Na beëindiging van de oorlog zou het ook nog aardig wat jaren in beslag nemen voordat daadwerkelijk met de aanleg van de elektrische tramverbinding een begin kon worden gemaakt. Gunstige buitenlandse valuta waren

oorzaak dat het rollend materieel werd besteld bij een fabriek van onder meer koninklijke rijtuigen, de firma Ganz & Co. Danubius in Budapest. Een deel van de tramrijtuigen was bestemd voor de elektrische tramlijn van Leiden naar Den Haag en een kleiner type voor de lokaaldienst Voorburg-Den Haag-Scheveningen. Op vrijdagmiddag 11 april 1924 vond onder grote publieke belangstelling de feestelijke openingsrit plaats. Tevoren waren de genodigden door de NZH-directie ontvangen in het Leidse stadhuis. Omstreeks half twee vertrokken de gloednieuwe tramrijtuigen vanuit de Breestraat naar Scheveningen. Onderweg werd in de tussenliggende gemeenten enige tijd haltgehouden en vonden evenals in Leiden de nodige toespraken plaats. Het gezelschap arriveerde met enige vertraging in Schevenin-

De versierde Riviervismarkt in het oude centrum, NZH-Blauwe Tram A 106. Foto: Raymond Naber

gen, waarna in het Oranje Hotel de ontvangst plaats vond door het Haagse gemeentebestuur. In de uitnodiging was opgenomen dat aanbevolen werd zich te kleden in 'wandeltouet'. Tegenwoordig zou dat worden omschreven als 'casual gekleed'. De bijzondere dag werd besloten met het optreden van de bekende cabaretier van destijds, Jean Louis Pisuise. Na afloop werden de genodigden met extra trams huiswaarts gebracht. De volgende dag kon het publiek voor het eerst kennismaken met de Blauwe Tram, met het comfortabele interieur van de Blauwe Tram en het gastvrije personeel. Het zou echter maar 37 jaar duren toen op de avond van de 9de november 1961 de populaire tram geheel onverwachts ter hoogte van de remise aan de Parkweg in Voorburg werd opgeheven en de tramreizigers

moesten overstappen in gereedstaande autobussen. Vier dagen later, op maandag 13 november, vertrokken de trams op eigen kracht naar hun laatste bestemming, een slootterrein gelegen tussen Voorschoten en Leiden. Heel wat liefhebbers hebben daar nog kans gezien om souvenirs te bemachtigen. Veel van die voorwerpen heeft men in de loop der jaren aan onze stichting geschonken en maken nu deel uit van onze erfgoedcollectie. In een tijdsbestek van drie maanden was van het fraaie trammaterieel niet veel meer over. Als schroot werden de metalen restanten per dekschuit afgevoerd naar de Hoogovens...

Georg Groenveld
Stichting Historisch Genootschap
De Blauwe Tram
www.blauwetram.nl
info@blauwetram.nl

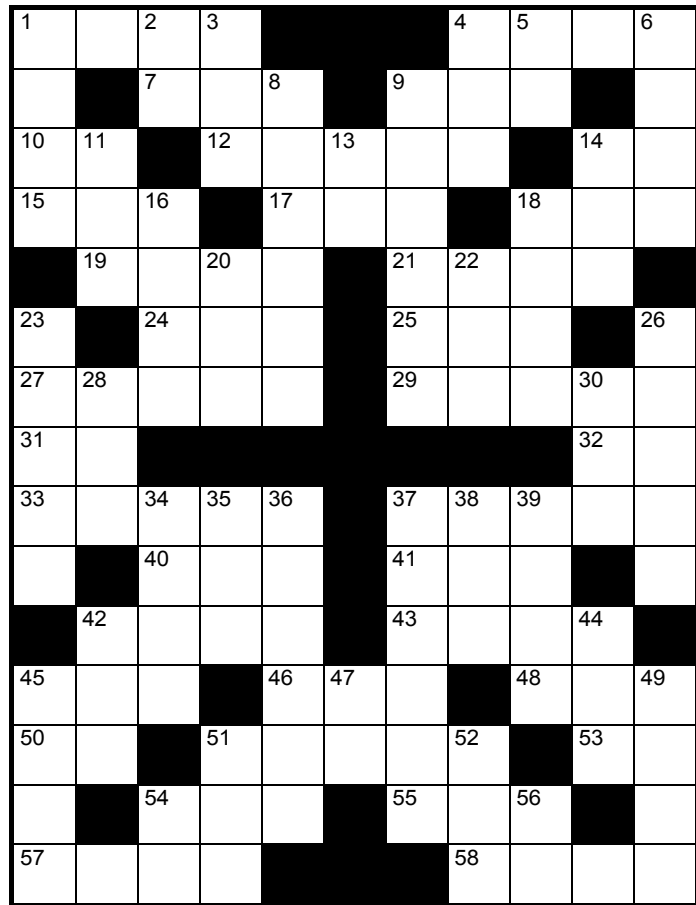

Aankomst van de openingstram te Scheveningen, 11 april 1924. Fotocollectie Hist. Genootschap De Blauwe Tram

1 KRUISWOORDPUZZEL

Puzzels

SUDOKU 2

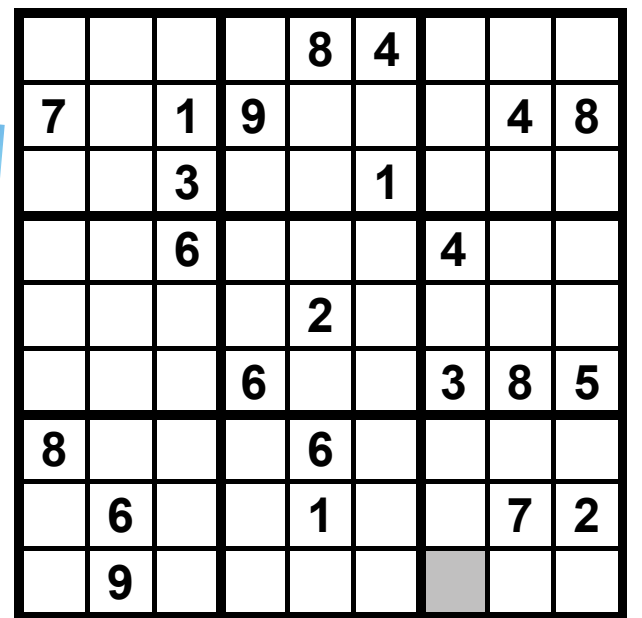
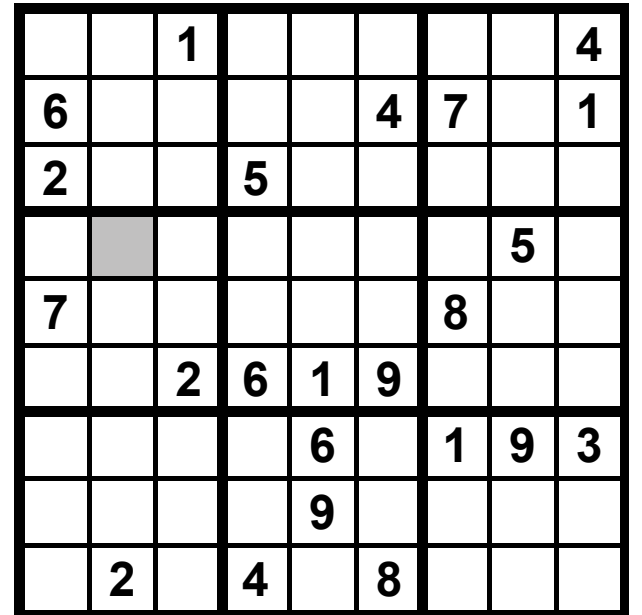

Horizontaal

1 beeldmerk 4 verheven stand 7 papegaai 9 type onderwijs
10 of dergelijke 12 gil 14 kilovolt 15 Ned. dagblad
17 Engelse titel 18 koordans 19 ar 21 toestemming 24 groet
25 droog 27 smalen 29 deel v.e. trap 31 oosterlengte
32 bijwoord 33 beeldraadsel 37 schaakstuk 40 werkschuw
41 in bezit van 42 binnenste van beenderen 43 open
ruimte 45 grasland 46 houding 48 hoge berg 50 Europees
Parlement 51 vuurpijl 53 te zijner plaatse 54 droog
55 een weinig 57 Europese hoofdstad 58 pl. in Gelderland.

Verticaal

1 pl. in Frankrijk 2 bevel 3 zwaardwalvis 4 kloosteroverste
5 zangnoot 6 bijbelse figuur 8 chemisch element
9 jaargetijde 11 doctorandus 13 vogelproduct 14 paardje
16 Schotse stam 18 wedren 20 pl. in Gelderland
22 Europeaan 23 esdoorn 26 tuinkamer 28 Spaanse uitroep
30 riv. in Schotland 34 vis 35 tijdstip 36 rookgerei 37 soort
uniform 38 Japanse gordel 39 politieke partij 42 klap
44 priem 45 opnieuw 47 ego 49 vlak 51 strafwerktuig
52 afslagplaats bij golf 54 lengtemaat 56 tot en met.

12 31 15 41 15 2 25 54 48 2

Oplossingen vorige editie:

Kruiswoordpuzzel: Strandtent
Sudoku: 6

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs. De stadsgids met Stadswandelingen

'Den Haag acht keer anders' van Gerard Goudriaan gaat naar: Yvonne Batelaan te Leidschendam

U dient deze prijs zelf op te halen bij De Haagse Tijden op de Laan van Meerdervoort 174, Den Haag (tijdens kantooruren).

Puzzel & Win!

Mocht u de oplossingen weten van de puzzels op deze pagina, dan maakt u kans op deze leuke wandelgids! U kunt de oplossingen tot donderdag 25 april mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Win een wandelgids 'Wandelen buiten de binnenstad van Den Haag' van Loek en Irene Heskes

De gids is te verkrijgen bij de betere boekhandel en via www.gegarandeerdonregelmatig.nl t.w.v. € 17,95.

HENNINK

installatietechniek b.v.

Totaalinstallateur & Vastgoedonderhoud

ONTVANG MAAR LIEFST € 4.500,- SUBSIDIE VOOR HET VERWIJDEREN VAN UW GASKACHEL/GASGEISER

Wilt u in uw woning een gaskachel en/of een gasgeiser laten verwijderen? En wilt u een systeem waarmee u de woning kunt verduurzamen? Dan bent u bij Hennink aan het juiste adres.

Hennink is dé installateur van regio Den Haag en omstreken. Vraag nu vrijblijvend een offerte aan en wij installeren uw nieuwe CV met de subsidie van de gemeente Den Haag.

U kunt maximaal € 4.500 subsidie ontvangen om uw huis te verduurzamen. Of zelfs € 5.625 als u een geldige Ooievaarspas heeft.

Meer informatie kunt u lezen op de site van de gemeente Den Haag. www.denhaag.nl/nl/subsidies, maar u kunt met vragen ook altijd telefonisch bij Hennink terecht of via de mail info@hennink.info.

HENNINK ONTZORGT!

Hennink installatietechniek, uw totaal installateur in:

- Badkamers
- Keukens
- Dak werkzaamheden
- Complete renovaties
- Airco's
- Zonnepanelen
- Elektra
- Gasleidingen
- Riool
- Lekkages
- Warmtepompen (hybride)
- Uw ketel voorzien van onderhoud

BEL VOOR ADVIES
(0900) 0105
(lokaal tarief)

Zinkwerf 45 | 2544 EC | Den Haag | www.hennink.info

Den Haag

Wij werken voor o.a.: Particulieren, bedrijfspanden, winkels & scholen en woningportefeuilles